

Měření velikosti buněk

Velikost (tj. šířka a délka) buněk je důležitá veličina a bývá charakteristická a stálá u buněk jednobuněčných, tak mnohobuněčných organismů. Na velikost buněk může mít vliv řada faktorů jako je např. barvení, fixace při přípravě preparátu, stáří buňky a samozřejmě i určitá variabilita. Velikost buňky se proto udává v rozmezí, v němž je uvedena minimální a maximální hodnota (např. délka 10 – 12 μm , šířka 7-9 μm). Pro přesnější stanovení rozměrů buňky, či jejich struktur, je třeba získat větší počet hodnot a zpracovat je statisticky.

K měření velikosti buněk se používá okulárové měřítko kalibrované pro určitý objektiv pomocí objektivového měřítka. Okulárový mikrometr je skleněná destička s vyrytou stupnicí a vkládá se mezi čočky okuláru. Objektivový mikrometr je podložní sklíčko s mikrometrickým měřítkem známých rozměrů (*stupnice má obvykle délku 1mm a je rozdělena na 100 dílků, což znamená, že 1 dílek = 10 μm*).

Postup kalibrace okulárového mikrometru:

Vyměníme obyčejný okulár za okulár s okulárovým mikrometrem, na stolek umístíme objektivový mikrometr a zaostříme. Obě stupnice nastavíme tak, že se jejich počátky shodují a sledujeme, které další dílky splývají (volíme dílky co nejvzdálenější od počátku). Vypočteme mikrometrický koeficient – pro každý objektiv, který chceme používat, zvlášť. Koeficient je dán vztahem:

$$x = \frac{\text{počet dílků objektivového mikrometru} \cdot 10}{\text{počet dílků okulárového mikrometru}}$$

kde x = délka 1 dílku okulárového měřítka v μm

např.: 55. dílek okulárového měřítka se shoduje s 36. dílkem objektivového měřítka:

$$x = 36 \cdot 10 \mu\text{m} / 55$$

$$x = 6,54 \mu\text{m}$$

1 dílek okulárového měřítka představuje 6,54 μm pro daný objektiv.

Stanovení průměrné velikosti krevních buněk

Kalibraci provedeme postupně pro objektivy zvětšující 10x, 40x, 100x. Pro samotné měření pak používáme imersní objektiv zvětšující 100x.

Pomůcky:

Okulárový a objektivový mikrometr, panopticky obarvený krevní nátěr, pomůcky pro mikroskopování.

Postup:

Místo objektivového mikrometru vložíme krevní nátěr a změříme velikost jednotlivých krevních buněk. Na okulárovém mikrometru odečteme počet dílků, které odpovídají průměru buňky a ze známé hodnoty jednoho dílku zjistíme skutečnou velikost měřené buňky. Měření je nutno provádět ve středu zorného pole na přesně zaostřeném objektu a při přesném kontaktu s dílky měřítka. Měření provedeme 10x pro erythrocyty, lymfocyty a neutrofile, u eozinofilu a monocytu stačí změřit po jedné buňce. Je nutné si vybírat reprezentativní buňky, tzn. buňky, které nejsou poškozené fixací a barvením. Z naměřených hodnot vypočítáme aritmetický průměr a spolu nejmenší a nejvyšší hodnotou zapíšeme do tabulky

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Univerzita
Pardubice

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky

	nejnižší – nejvyšší naměřená hodnota	průměrná velikost (μm)
erythrocyt		
neutrofilní segment		
lymfocyt		
eozinofil		
monocyt		

Závěr:

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Univerzita
Pardubice

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky